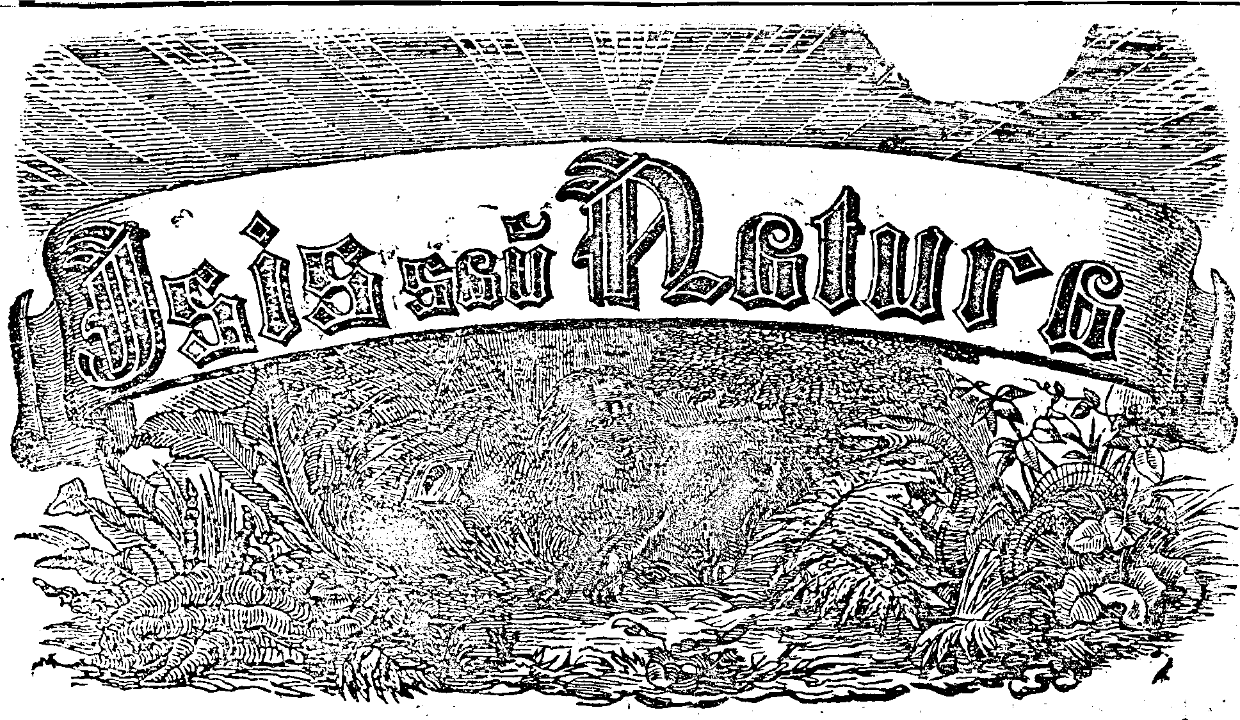

JURNAL

ПENTPȢ PESПÎNDIPEA ШTIINЦEЛOPȢ NATȢPAЛE ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE

Pediцeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 27. (Апȣлȣ алȣ паtpȣлеа) Бȣкȣpeштї 22 Іȣлie, 1859.

Копpindepea: Despre insekta kape stpikъ papiцa.— Пasepea fлȣtȣpaшȣ.— Despre mъsȣpiле antiче —

Despre insekta kape stpikъ papiцa.

Мȣлцї din apendaшiї noшtpiї aveaȣ nъdeжdea лopȣ пe papiцъ. Пpeцȣлȣ estpaopdinapȣ че aȣ плъtitȣ pentpȣ moшiї, 'шї-aȣ înkinȣitȣ къ ле вopȣ pekîшtira npin semъnъtȣpa papiцeї; însъ sпepaпцa лopȣ epa nȣmaї o iлȣziȣne, къчї mȣлte kîmпiї de papiцъ s'aȣ stpikatȣ шi fiindȣ къ o insektъ (ȣnȣ верme) ле a mînkatȣ. Верmeле de papiцъ a kaȣzatȣ ла noї пъгȣбї mapї. Аша dapȣ kestiȣnea despre natȣpa aчesteї insekte шi modȣлȣ depъptъpeї saле, este o kestiȣne agpikoлъ feapte mape ла noї; de aчeea neamȣ înkinȣitȣ къ вomȣ лȣkpa în intepesȣлȣ пȣблikȣлȣї шi împлinimȣ skoпȣлȣ aчestȣї жȣpnaлȣ, konsakpîndȣ aiчї ȣnȣ aptikoлȣ pentpȣ asemenea insekte вътъmъtoape.

Insekteле saȣ лapвeле kape stpikъ papiцa, s'a înчeпȣtȣ sъ se apate în anȣлȣ 1853, în ȣneле лokȣpї în Цepmania шi în Eлвeцia în kъtъцimї mapї пe kîmпiiле de papiцъ шi de napї aлбї, în kîtȣ, o papte mape a fpȣnzeлopȣ a aчestopȣ плante epaȣ mînkate kȣ totȣлȣ pînъ ла лemne.

De шi aчestȣ вiчiȣ pentpȣ agpikȣлtȣpъ nȣ epa nȣoȣ, къчї dèjâ în anȣлȣ 1720, s'a apъtatȣ în Мapea Бpitanie, пe ȣpmъ în aniї 1835—1837, ȣnde aчestȣ вepme negpȣ a fъkȣtȣ debastaцiȣnї (пpъпъdipї) mapї în agpikȣлtȣpa anглeazъ шi keapȣ în Цepmania, ȣnde agpikȣлtȣpa este stȣdiatъ k'ȣnȣ mape zeлȣ. Кȣ toate aчestea, aчeastъ insektъ ne epa kȣnoskȣtъ; dapȣ пȣцinȣ epa вizibiлъ atȣnчї în Eȣpoпa.

Ачеstъ insektъ ape ȣnȣ kopпȣ potȣndȣ чiлindpikȣ, плeшȣвȣ (fъpъ пъpȣ), ȣnȣ kaпȣ mikȣ шi 22 de пiчioape. Чeле d'întîiȣ шease sîntȣ apti-

кȣлate шi tape ка корпȣ, челе дȣпе ȣpмъ sîntŭ neaptikȣлate шi moi. Корпȣлŭ аре пе spinapea sa niште верџi opizontaле чепȣшii, апоi аŭ шi tpei верџi лȣнџi верzi каре мергŭ de ла капŭ пînъ ла коадъ. Лîнгъ amîndoъ ачесте верџi латерале, se aflъ ка doъ înflътȣpi ла fie-каре inелŭ алŭ корпȣлȣi; чеа d'întiia ȣnflъtȣpъ е maï mape; în ачестŭ локŭ se веde niште гъȣpi negpe; aste sîntŭ stirmatele insektei saŭ гȣpа пpin каре ръсȣflъ аерŭ. Капȣлŭ animaлȣлȣi, пiчioapеле de ла пептŭ шi партеа din afаръ а пiчioapелорŭ ȣpџi, sîntŭ negpe. Kîndŭ креште, toatъ spinapea ei devine d'o колоаре monotonъ neaгръ, бътîndŭ în верde. Ачеаstъ ларвъ (insektъ) тpъеште în sovietate шi se џine пе партеа de жосŭ а fpȣnzei, пе каре ле тъпînkъ de ла марџine, рȣпîndȣ-ле шi înгъȣpindȣ-ле. Ȣмблетȣлŭ ei este foapte înчетŭ; kîndŭ se mișkъ, pidikъ партеа de denaintea а корпȣлȣi паркъ каȣtъ дȣпе чева. Kîndŭ шеаде în odinъ, о гъсеште чинева zъкîndŭ dpeптŭ saŭ кȣрбатŭ întp'о formъ spipaлъ, în kîtŭ чеа maï mikъ mișкаре а вîntȣлȣi, о дъ жосŭ. Еа еасе în челе d'întîiŭ 15 але лȣnei Septembpie; дȣпе 15 zile se фаче невъzȣtъ; акȣмŭ дȣпе че а кpeskȣtŭ, se кȣfȣndъ în пъmîntŭ, ȣnde 'шi прегътеште челȣле овале de пъmîntŭ, ле netezeште пе de пъȣntpȣ кȣ spȣma ei лiпiчioасъ, апоi пе ȣpмъ ле къпtȣшеште кеар к'о пелiџъ mъtasoasъ шi лȣчitoape, ка mъргъpitapȣ. Ачеаstъ късȣџъ este палатȣлŭ epnei алŭ insektei, ȣnde se skimbъ шi devine о nimfъ албъ. În лȣnа лȣi Maiŭ viitopŭ, animaлȣлŭ а ажȣnsŭ ла челŭ дȣпе ȣpмъ градŭ алŭ desволтъpei sale, а devenitŭ о вespe, atȣnчi леапъдъ învелiшȣлŭ ei de nimfъ, рȣпе късȣџа, se sȣe sȣsŭ пе пъmîntŭ sвoаръ пе difepite плante, maï кȣ seamъ пе tpandafipi (rosa centifolia, de ачееа ачестŭ insektŭ se шi нȣmeште Athalia centifolia) акȣмŭ, îнчепе se пȣie oaȣъ. Дарŭ ачеаstъ вespe s'а обсерватŭ нȣ нȣmaï în лȣnа лȣi Maiŭ, чi шi ла съfîршitȣлŭ лȣi Iȣлie шi ла îнчепȣtȣлŭ лȣi Авгȣstŭ, пpin каре împpeџiȣpape аŭ konkisŭ къ ачеаstъ insektъ пpoдȣче doъ џenepaџiȣni în кȣpsȣлŭ ȣnȣi anŭ. Апоi ȣnii natȣpaлiшtî аŭ pretinsŭ къ se веде kîte o-датъ ла ачеаstъ insektъ шi tpei џenepaџiȣni în кȣpsȣлŭ ȣnȣi anŭ.

Нȣ е înkъ кȣnoskȣtŭ bine, пе каре плantъ вespea пȣne oaȣъле sale în лȣnа лȣi Maiŭ. *Bremi* a pretins къ вespea пȣne oaȣъле sale пе плantele акȣatiче din familiea кpȣчiferилорŭ каре кpeskȣ în stȣfŭ пе марџinea бълџiлорŭ шi къ нȣmaï întîmплареа адȣче шi tpanspoptъ ачесте оȣъ пе рапiџъ шi напi. Дакъ арŭ fi aшa, арŭ fi оаре кȣm оареши каре konsoлаџiȣni пentpȣ агрiкȣлtopi. Motivele пробабiле каре арŭ fi în stape съ пpoдȣкъ ачеаstъ stpъmȣtape а оȣелорŭ, este о варъ плоioасъ (пpекȣmŭ în anȣлŭ 1853 шi estimп пînъ în лȣnа лȣi Iȣлie) каре îneакъ бълџiле шi фаче къ вespea е silitъ съ каȣte алte neamȣpi de кpȣчifepe (адекъ напi шi рапiџъ) spre а depȣne аколо оȣеле ei. Maï кȣ seamъ, fiindŭ къ întp'ȣnŭ asemenea anŭ, рапiџа нȣ преа кpeште fpȣmosŭ; апоi espepiinџа а dovedîtŭ къ d къ о плantъ нȣ кpeште bine, este maï ȣшopъ а deveni шedinџа insektелорŭ въtъmътoape, de kîtŭ о плantъ în viгoapea ei. О алtъ împpeџiȣpape кȣpioасъ este къ дȣпе обсерваџiȣniле лȣi *Bremi*, вespea гonitъ fiindŭ din плantеле кpȣчiferi акȣatiче, пȣне întîiaши датъ оȣеле ei пе mȣштарŭ сълбatikŭ (iарŭ ȣнŭ кpȣчiferŭ) шi пе ȣpмъ ле tpanspoptъ пе рапiџъ шi напi.

Еатъ шi о алtъ чipкȣmstanџъ intepesantъ. Întpe insekte, familiea чеа mape а вespiлорŭ, жоакъ ȣнŭ ролŭ foapte mape пpin îmȣлџiрea лорŭ enopmъ; дарŭ ачеаstъ familie аре шi mȣлџi inamiчi în лȣmea animaлъ каре о гonesкŭ шi fакŭ ка съ нȣ se îmȣлџeскŭ peste mъсȣръ; апоi în anii чеi дȣпе ȣpмъ (нȣ se шtie de че каȣzъ) inamiчii вespiлорŭ s'аŭ împȣџinатŭ преа mȣлtŭ, de ачееа s'а îmȣлџitŭ вespea peste mъсȣръ шi asta este поате шi каȣza de че вespea пpoдȣкtoape ларвеi въtъmътoapea рапiџеi, s'а îmȣлџitŭ în anii дȣпе ȣpмъ atîtŭ de mȣлtŭ шi atîtŭ de въtъmъtopŭ пentpȣ агрiкȣлtȣpъ.

Totŭ despre efektele viitoape а ачестеi invaziȣni а вespiлорŭ în лȣme, se кpede къ шi în domenȣлŭ вespiлорŭ se ва pestabili ekilibpȣ depanџiatŭ пentpȣ ȣнŭ momentŭ, ка шi în Еȣpопа акȣмŭ în domenȣлŭ oamenилорŭ. Îmȣлџiрea ларвеi ачестеi вespe, ва пpoдȣче negpeшitŭ шi îmȣлџiрea inamiчилорŭ сȣi. Ла попȣлii de вespi, ка шi ла попоареле oameneшtî, dominъ леџеа etepnъ, къ: kîndŭ ȣнŭ попорŭ devine преа tape, преа апъсътopŭ асȣпра челорŭ-лалџi, ачештia se adȣnъ fакŭ о коалiџiȣne шi kombatŭ пе inamiкȣлŭ лорŭ komȣnŭ пînъ kîndŭ pestaбiлезŭ екȣi-

лібрȣ пердȣtȣ. Аша dарȣ, кȣлtіваtорії de раніцъ пȣ trебȣе съ se sперіe ші съ ласе de кȣлtȣра ачеstȣї артiколȣ каре dъ ȣпȣ folосȣ foarte маре.

Dарȣ съ ворбімȣ ші de mizлоачеле каре s'а пропȣсȣ sпре stірпіреа ачеstорȣ ларве.

Ȣпії аȣ пропȣсȣ ка съ se sапе adînкȣ ші съ întoаркъ totȣ пъmîntȣлȣ кîmпȣлȣї ȣnde s'а арътatȣ ачеste ларве; *Westrvord* рекоmandъ ка съ ласе рацеле съ паскъ întр'ȣпȣ asemenea кîmпȣ; къчї, ziче елȣ, рацеле ворȣ mînка toate ачеste ларве; алції аȣ пропȣсȣ stропіреа кȣ апъ de варȣ, кȣ апъ de пелinȣ, кȣ чепȣшъ ші кȣ fȣnінцені de кошȣ saȣ fȣmȣ de пȣчіоасъ saȣ апа în каре s'а tопitȣ fікatȣ de пȣчіоасъ (Hepar–sulfuris) ш. ч. л.

О алtъ sпецъ вътъmъtоаре пентрȣ раніцъ este о весне галбенъ; femeла ачестеї весне, пȣне оȣъле sале în цесътȣра челȣлъръ а fрȣnzeї; dȣпе 5 saȣ 6 zіле еase din оȣъ ніште ларве (вермї) foarte mînкъчіоase, каре 'ші skimbъ пелеа în maї mȣлte pînдȣрї.

În ценере весніле каре se цinȣ пе fрȣnze, saȣ în лемне, sîntȣ foarte вътъmъtоаре пъdȣрілорȣ, гръdinілорȣ, кîmпіілорȣ d'арътȣръ ші izлазȣрілорȣ noastре. Dарȣ чеа maї mаре парtе а ларвелорȣ веснелорȣ, sîntȣ înкъ некȣnoskȣte ла natȣралістї; atîtȣ съ штіе къ maї toate ларвеле лорȣ кȣnoskȣte, se нȣtreskȣ de fрȣnzеле вецеtалелорȣ каре аȣ tрȣнкіȣрї tаре лемноase adeкъ арборї ші tȣfe. Dарȣ dintре tоцї арборії, чеї кȣ аче (molifte) sȣfере maї mȣлtȣ d'ачеste паразite. Dарȣ нічї anіnȣ, нічї mesteакънȣ, salчіа ші плеопії нȣ ръmînȣ neatinші d'ачеste insekte. Asemenea ші tрandafірії ші tоцї арборії поаmелорȣ noastре нȣ sîntȣ skȣtite de dînsеле; прін ȣрmаре maї toate вецеtалеле каре копрindȣ лȣкрареа агрікȣлtȣрeї ші maї кȣ seamъ а sілвікȣлtȣреї ші Horticultureї noastре sîntȣ еsпȣse dъpîmъреї нenȣmeроaselорȣ sпеце de веснї.

Веснеа, кîndȣ а ажȣnsȣ ла desволtареа еї перfектъ, este ленешъ în mішкареа sа, шеаde прімъвара пе fрȣnze saȣ fлорї ші se нȣtреште de zemȣріле dȣлчї але fлорілорȣ. Ȣнеле dintр'însеле sîntȣ карнівоаре, atакȣ ші пе алtе insekte ші ле mȣпінкȣ. Веснеле аȣ ȣпȣ капȣ ларгȣ, пе капȣ stаȣ antene (fірї sіmцitорї) dрепцї ші sіmплі, ла ȣпії maskȣлї de веснї, anteoпелеле аȣ ка варвеле mічї, ла алції sîntȣ fȣркацї (ка о fȣрка mікъ) вȣрtа este кȣ totȣлȣ лініtъ ші креskȣtъ de пentȣ. Челе патрȣ арінї аръtȣ ȣпȣ desemnȣ frȣmosȣ. Femeла аȣ пріimitȣ din natȣръ ȣпȣ deoseбitȣ органȣ каре ле servъ ла депȣнереа оȣълорȣ лорȣ. Adeкъ пе sъfîршitȣлȣ de d'îndъrъtȣ алȣ корпȣлȣї аȣ ка о teакъ компȣсъ de doъ foї saȣ ȣша каре seamънъ кȣ doъ кȣцite. În ачеastъ teакъ, se afлъ ȣпȣ органȣ каре аре fорmа ȣнеї ferestреле кȣ каре съ taie лемне. Кîndȣ femeла ва съ пȣіе оȣлȣ еї în вр'о плantъ saȣ алtȣ ȣnde–ва, îнгȣреште плantа saȣ локȣлȣ кȣ ачеstȣ instрȣmentȣ tъіосȣ каре'лȣ skoate din teакъ. Ачеste гъȣрї орї къ ле fакȣ de кîte ȣна întр'о плantъ, saȣ ȣпȣ pîndȣ регȣлatȣ de гъȣрї întр'о плantъ; пȣнȣ în fie–каре гаȣръ, ȣпȣ оȣ ші лasъ оȣъле ла boinцa soаpteї, нȣ se maї окȣпъ de еле. О есчепцїȣне а ачеsteї регȣле, о fаче о веснъ din Нȣоа–Оландъ нȣmitъ *Perga Levisii* каре шеаde пе оȣъле еї ші ле клочеште întокmaї ка о пасъре, ші кîndȣ пȣії еї еasъ її însоцеште ші кȣ пічіоаре întinse съ шеазъ песте dînшії ші 'ї апъръ în контра вр'ȣнȣї atакȣ.

О îmпрецїȣраре кȣріоasъ ла оȣъле веснелорȣ este, къ ачеste оȣъ креskȣ кеарȣ dȣпе че че ле аȣ пȣсȣ веснеа. Îmпрецїȣрȣлȣ ачеstорȣ оȣъ рарȣ se fаче о гогоашъ. Asemenea este ремаркабілȣ къ ȣнеле ларве арȣнкȣ о mаtеріe лікȣidъ орї din гȣра лорȣ орї de ніште гъȣрї партікȣларї каре ле аȣ пе корпȣлȣ лорȣ.

Аmȣ zisȣ maї sȣsȣ къ ларвеле веснелорȣ каре fакȣ atîta de mȣлte stрікъчїȣнї în лемне, аȣ пріimitȣ de natȣръ о mȣлцime de inaміčї каре ле гонeskȣ ші ле пръпъdeskȣ. Ачештї гонitорї аї веснелорȣ se afлъ în toate класеле але регнȣлȣї animaлȣ adeкъ întре mаmifере sîntȣ: шоаречії, веверіцеле, порчії; întре пасерї, о mȣлцime de пасерї нȣmitе insektіvoаре (mînкъtоаре de insekte); ші toate amfibііле (шопîрле) ші кеарȣ întре insekte se гъseskȣ о mȣлцime de sпеце ръпitоаре ші карнівоаре каре гонeskȣ maї кȣ seamъ веснеа.

Eatъ къ аmȣ zisȣ къ ачештї връжmaшї аї поштрії, sîntȣ гонiцї d'алцїї връжmaшї în natȣръ; fie–каре ла pîndȣлȣ съȣ, ziче провербȣ. Ачеаsta не adȣче amінte ачеea че а zisȣ odatъ ȣпȣ fілоsofȣ векіȣ (къчї а fostȣ ȣпȣ timпȣ кîndȣ

ера filosofiĭ în лȣme de шi nȣ esistъ încъ „nічĭ doktopiĭ nічĭ npofesopiĭ în Philosophia). Aчestȣ̆ filosofȣ̆ ȣmbлîndȣ̆ лîngъ ȣnȣ̆ pîȣ̆ шi vъzîndȣ̆ ȣnȣ̆ kadaverȣ̆ de omȣ̆ nekatȣ̆ плȣtindȣ̆ аколо; a zisȣ̆“ fiindȣ̆ къ aĭ înekatȣ̆ (пе алцiĭ) aĭ fostȣ̆ шi tȣ nekatȣ̆, шi ачеĭ че aȣ̆ înekatȣ̆ ворȣ̆ fi шi eĭ înekaцĭ.

Eatъ къ шi din обсервацiȣnea вieцеĭ веspiлорȣ̆ noate съ ne easкъ кîte odatъ o folositoape npeskpinцiȣne de моралȣ̆.

Пасереа fлȣtȣрашȣ̆.

De kîndȣ̆ нȣмаĭ sîntȣ̆ nрofeцĭ каре превъдȣ̆ viitopȣ, лȣmea кaȣtъ dȣne felȣpimĭ de npoleцĭ шi vizionapĭ ка съ'ĭ превesteaskъ челȣ̆ пȣцinȣ̆ плоаiea шi timпȣлȣ̆ fpȣmosȣ̆; ачеastъ trebȣinцъ a лȣmeĭ modepne a пъskoчitȣ̆ календаpiĭ шi бapometpiĭ, Dapȣ̆ s'a обсерватȣ̆ къ календаpiĭ sîntȣ̆ adese-opĭ minчiȣnoшĭ шi къ бapometpiĭ sîntȣ̆ de мȣлte opĭ ne esakte апоĭ kostъ шi парале; de ачеea oamenii de pîndȣ̆ aȣ̆ къȣtatȣ̆ dȣne ȣnȣ̆ npofetȣ̆ de плоаie saȣ̆ барометрȣ mаĭ eftinȣ̆ fiindȣ̆ шi kîtȣ̆ se noate de sigȣpȣ̆. Negъsindȣ̆ ȣnȣ̆ asemenea обiекȣ̆ întpe oamenĭ, ĭлȣ̆ aȣ̆ къȣtatȣ̆ întpe animaле шi аша aȣ̆ deskoneritȣ̆ oamenii de pîndȣ̆ o мȣлцimе de animaле de ла лiцitoape шi броаskъ, пînъ ла fлȣtȣрашȣ̆ каре sîntȣ̆ în stape se npeveazъ плоаiea шi timпȣлȣ̆ fpȣmosȣ̆.

Съ обсервъмȣ̆ акȣмȣ̆ маĭ d'апроапе не ачeastъ пасъре.

Пасереа fлȣtȣрашȣ̆ (oedicmenus crepitans, vezĭ алътȣрata figȣpъ) апарцine ла o familie маре de nасерĭ нȣmitъ familiea fлȣtȣрашiлорȣ̆, каре se destingȣ̆ în forma лорȣ̆ npin ȣрмътоареле каракtepe: Aчeste пасърĭ aȣ̆ ȣnȣ̆ капȣ̆ rotȣndȣ̆ паркъ ȣnflatȣ̆, кȣ okiĭ марĭ, ȣnȣ̆ чiокȣ̆ skȣrtȣ̆ моале не ла база лȣĭ; ȣnȣ̆ gîtȣ̆ skȣrtȣ̆ avîndȣ̆ fȣлцĭ moĭ шi sbîpлiцĭ каре fаче къ se nape къ gîtȣлȣ̆ este totȣ̆ аша de гросȣ̆ ка шi капȣлȣ̆. Nічĭ o sпецъ din aчeste пасерĭ нȣ ажȣнце ла вр'o мъpime însemnatъ; tрьeskȣ̆ npetȣtindenea шi se цinȣ̆ în локȣрĭ шеце nisinoase, saȣ̆ în izлazȣрĭ ȣmede, fъгъ кȣ iȣцеалъ. Dapȣ̆ маĭ мȣлtȣ̆ îndъpътȣ̆ de kîtȣ̆ nainte. (Eatъ къ ачешtĭ npofeцĭ нȣ sîntȣ̆ npogpesisti къчĭ мергȣ̆ îndъpътȣ̆). Dintpe toate пасеpiле emigpъtoape каре ла npimъваръ emigpeazъ de ла noĭ, fлȣtȣрашȣлȣ̆ мерце челȣ̆ маĭ denapte къtpe nopdȣ̆.

Fлȣtȣрашȣлȣ̆ din Eȣpona каре esistъ шi ла noĭ în kîmniiле de ла балтъ aȣ̆ ȣnȣ̆ чiокȣ̆ каре este d'o лȣнцimе екȣалъ кȣ капȣлȣ̆ лорȣ̆, елȣ̆ мерце dpentȣ̆, e neaskȣцitȣ̆, kъpnatȣ̆ пînъ ла okiĭ; пiчioapeле sîntȣ̆ гроасe, kъpnoase, деџetȣлȣ̆ de d'îndъpътȣ̆ лinseшte, aȣ̆ 14 пене în koada лорȣ̆ askȣцitъ ла вîpfȣ̆; în npivinцa колореĭ пенiлорȣ̆ seamъnъ кȣ чiokîpлanȣ; neste apinĭ aȣ̆ ка доȣ̆ легътȣpĭ албе; gîtȣлȣ̆ шi împpeцiȣpȣлȣ̆ okiлорȣ̆ este албȣ̆, aȣ̆ пене марĭ în apinĭ шi koadъ; pъdъчina чioкȣлȣĭ шi пiчioapeле, sîntȣ̆ галбене; лȣнцimea kopпȣлȣĭ e de 15—17 цолȣpĭ dapȣ̆ kîndȣ̆ цine apiпiле întinse, aȣ̆ 32—36 цолȣpĭ лъpцime.

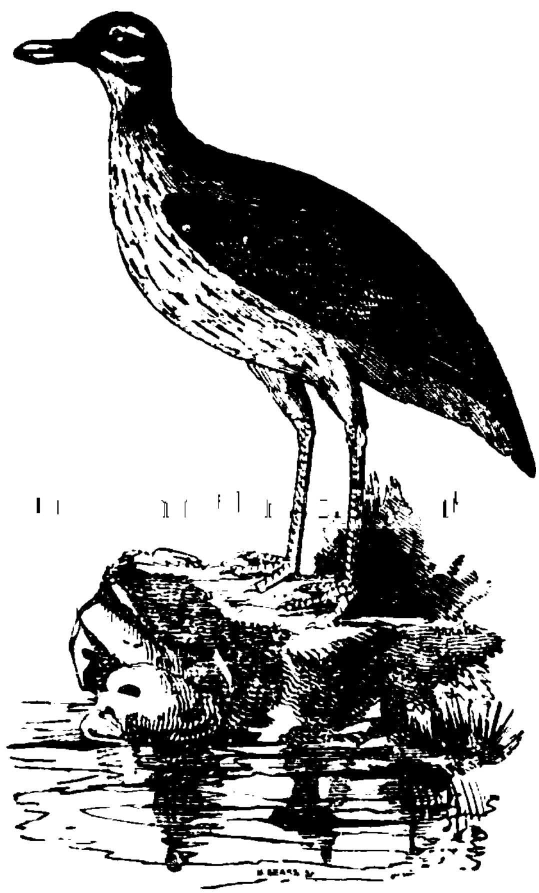
Пасъреа ачeasta локȣеште în локȣpĭ ȣskate, nisinoase лîngъ pîȣpĭ; esistъ în naptea мepidioналъ a Eȣponeĭ, npekȣмȣ̆ în Italiea, sȣdȣлȣ̆ Fpanчеĭ, Грекiea, ла noĭ шi în sȣdȣлȣ̆ Pȣsieĭ anoĭ шi în naptea nopdikъ a Afpiчеĭ шi în naptea okчidentaлъ a Asieĭ. Zioa doapme stîndȣ̆ не ȣnȣ̆ пiчiopȣ̆ saȣ̆ кȣлкатȣ̆ жосȣ̆, dapȣ̆ noantea easъ шi ȣмблъ dȣne npada sa. Fȣце к'o маре iȣцеалъ цiindȣ̆ kopпȣлȣ̆ съȣ̆ în nainte, zboаръ npea бine шi zбȣpîndȣ̆ skoate ȣnȣ̆ гласȣ̆ ка d'o fлаȣtъ stpigîndȣ̆ „*Kraerlit*, *Kraet*;“ ачeastъ stpigape o skoate маĭ кȣ seamъ kîndȣ̆ npevede плоаie; e foapte sfiiчiosȣ̆, fȣце de omȣ̆; se нȣtpeшte de вepмĭ, insekte, мелчĭ мiчĭ, тъnînkъ npea мȣлtȣ̆ кеаpȣ̆ шi шоаpeчĭ мiчĭ, броаште шi шопîрле, ле рȣпе oaseле ловindȣ̆ шi бътîndȣ̆ viktimeле saле къtpe пъмîntȣ̆; елȣ̆ ловеште не dînseле întp'atîta пînъ kîndȣ̆ ле a pȣптȣ̆ oaseле шi a tȣptitȣ̆ kopпȣлȣ̆ лорȣ̆, tokmaĭ atȣnчĭ ле тъnînkъ adeкъ ле înгite кȣ пъpȣ̆ шi кȣ пieле. Ape обiчеiȣ̆ къ pъstoapnъ petpe кȣ гȣpa sa, ка съ бazъ dакъ нȣ sîntȣ̆ вepмĭ de sȣбtȣ̆ dînseле. Kȣiбȣлȣ̆ лȣĭ, saȣ̆ ка съ zічемȣ̆ маĭ бine, гроапа ȣnde пȣnе оȣле saле, o ашеzape не ȣnȣ̆ локȣ̆ ȣskatȣ̆, askȣnzîndȣ̆ оȣъле în nisinȣ̆ каре sîntȣ̆ în нȣмъpȣ̆ de 2—3 шi sîntȣ̆ пътate. Femeлa клочеште ачeste оȣъ în кȣpsȣ̆ de 17

ziле, карпеа tinepiлорȣ пȣмаї е бȣпъ de mîпкаре; în робiе se face doчiлȣ шi ръmîne лîпгъ omȣ.

Афаръ d'ачеstȣ fлȣtȣрашȣ din Еȣропа, esistъ шi în църiле поларе о алтъ speцъ de fлȣtȣрашȣ пȣmitъ *fлȣtȣрашȣ аȣрitȣ* (Charadrius plurialis). Ла ачеаstъ пасъре, чiокȣлȣ е maї skȣrtȣ de kîtȣ капȣ, е deбiлȣ шi dpeпtȣ; аре пȣmaї 12 пепе în коаdъ. Колоареа fȣлцiȣлȣї е пеагръ кȣ пеte аȣрite; пȣmaї ла коаdъ п'аре ачеste пete; лȣпцimea лȣї е de 10—11 полiче dаръ цiindȣ аpiпiле întinse, лȣпцimea ажȣпце ла 23—25 полiчї. Ачеste пасерї sборȣ în soчietate шi формеазъ atȣпчї zбȣрîпdȣ форма ȣпȣ V întорsȣ Se пȣtpeskȣ de вермї шi de insekte, апоï шi de diferite боабе. Бърбъцелȣ шеаde maї totȣ-d'аȣпа лîпгъ fe-mела каре este maї podi-toаре de kîtȣ ла fлȣtȣрашȣ ordiпарȣ; къчї пȣпе 4 оȣъ марї галвепе шi mȣрdаре пъtate кȣ пete албаstре. Шi ачеstȣ fлȣtȣрашȣ stрiгъ kîпdȣ este se казъ плоаiе; însъ ачеstȣ profetȣ аре о карпе maї бȣпъ; къчї карпеа лȣї е atîta de stimatъ ка шi карпеа бекацiлорȣ.

Афаръ d'ачеste doъ spe-це de fлȣtȣрашї sîпtȣ шi алte speце, însъ пȣ maї марї de kîtȣ ȣпȣ чiокîрлап апоï este шi о алтъ speцъ în Еџiпtȣ (Charadrius egyp-ticus) despre каре se пре-tinde къ este atîta de în-dръзпеацъ къ, kîпdȣ веde къ ȣпȣ insektȣ s'а ръtъчitȣ în гȣра крокоdiлȣлȣї dormiпdȣ ачеаstъ пасъре, кȣtezеазъ шi о skoate кеаръ din гȣра teriбiлъ ачеstȣї monstrȣ. Еатъ о пасъре îndръзпеацъ! Dаръ пȣ е пiminea profetȣ фъръ кȣражiȣ; ачеаsta este о квалitate foаpte черȣтъ ла soлdaцї, profeцiї шi жȣрпалiстiї!

Превеdереа плоiї о гъsimȣ пȣ пȣmaї ла mȣлte aпiмале de tpente inferioаре прекȣmȣ ла броаште, ла tritone, шi ла лiпiторї; апоï о гъ-simȣ кеаръ шi ла ȣпiї оаmeпї. Este кȣпоskȣtȣ къ оаmeпiї каре sȣфере de рeȣmatismȣ кропiкȣ saȣ каре аȣ ȣрme de ръпї пе корпȣлȣ лорȣ, превъdȣ skimбареа timпȣлȣї dакъ ва веni плоаiа saȣ fȣртȣпа ш. ч. л. Ачештї оаmeпї s'а фъкȣtȣ, ка съ zічеmȣ аша „Бароmetрї вiї. Sîпtȣ ȣпiї каре sîпtȣ mîпdрi пе ачеstȣ привiлецiȣ алȣ лорȣ. dаръ пi se пare къ орї-че превiziȣпе а ȣпȣї omȣ каре пȣ viпе din калкȣлa înцелепчiȣпеї, чi din вр'о deбiлitate а корпȣлȣї, пȣ поаte съ коп-stitȣе ȣпȣ привiлецiȣ. Прекȣmȣ шi „*лimpedea-веdере*“: (Clairvoyanu) а челорȣ magnetizaцї iаръ пȣ аратъ вр'о îпълцаре а ачеstеї персоапе пеste чеї-лалцї оаmeпї, чi din коп-тра о погорîре de tpeanta слеватъ de omȣ каре este fiiȣлȣ inteлiцeпцеї, ла класа fiiпцелорȣ însȣфлецite maї пȣцiпȣ înzestrate de па-цiȣпе шi maї богате în in-stiпkte. De ачееа magne-tisatȣлȣ кȣ лimpedea ве-dереа аре ачеаstъ квалi-tate пȣmaї kîпdȣ este а-dormitȣ, еа se ȣрmеазъ фъръ воiпцъ шi фъръ кȣ-цetареа лȣї шi kîпdȣ se deшteaптъ пiчї пȣ шtie къ аре asemeпеа квалitate; asteа toate sîпtȣ împрецiȣ-ръpї каре аратъ къ ачеаstъ квалitate (лimpedea веdе-реа magnetikъ) aste пеп-tрȣ dîпsȣл ȣп лȣкрȣ strein каре пȣ'лȣ апарцiпе.

Charadrius plurialis L (fлȣtȣрашȣ de плоiї.)

Amȣ авȣtȣ ла ȣпȣ алtȣ локȣ окaziȣпе а ворбi maї mȣлtȣ despre ачеаsta; aiчї amȣ врȣtȣ пȣmaї а коп-stata къ din пȣпktȣлȣ ве-реї алȣ штiiпцелорȣ пatȣрале орї-че провiziȣпеа вiitорȣлȣї каре пȣ е bazatъпе лецiле лоцiче шi psiколоцiче iпtръ în domeпȣлȣ поtолоцiеї шi коп-stitȣе ȣпȣ fenomeпȣ апоmaлȣ еsчепцioпaлȣ în вiеаца оmȣлȣї.

Despre провiziȣпеа saȣ съ zічеmȣ maї бiпе пресimцiреа плаntелорȣ пепtрȣ плоï шi skimба-реа timпȣлȣї, iаръ amȣ ворбitȣ ла ȣпȣ алtȣ локȣ maї пе ларгȣ.

Despre мъсȣріле antiче.

De

A. Treb. Lauriani.

G. (Ȣрмаре.)

IV. În totȣ̆ modȣлȣ̆ e лȣкрȣ demnȣ̆ de însemnatȣ̆, къ de ла deskoперіреа Амерічеї înkoaче s'аȣ̆ adȣsȣ̆ de 50 de орї маї мȣлtȣ̆ арџіntȣ̆ de kîtȣ̆ аȣрȣ̆ în Еȣропа *), шi кȣ toate aчestea репортȣлȣ̆ аȣрȣлȣї кътръ арџіntȣ̆ абia s'аȣ̆ sȣitȣ̆ de ла 1 : 10, ба în Галлia de ла 1 : 12, пънъ ла 1 : 15, къndȣ̆ арȣ̆ аштеnta омȣлȣ̆ ка съ se fie sȣitȣ̆ челлȣ̆ пȣџinȣ̆ ла 1 : 50, adeкъ ка пеntрȣ 1 лібръ de аȣрȣ̆ съ se чеаръ 50 лібре de арџіntȣ̆. Aчestȣ̆ fenomenȣ̆ nȣ se поate esплiка altminтереа, de kъtȣ̆ къ арџіntȣлȣ̆ se каȣtъ маї таре de kъtȣ̆ аȣрȣлȣ̆, шi se întребȣinџеазъ маї маре kantitate de арџіntȣ̆ пеntрȣ monete, base, instрȣmente, орnamente, de kъtȣ̆ de аȣрȣ̆. În annii aчешtї din ȣрмъ s'аȣ̆ deskoперitȣ̆ foaрte марї мiнере de аȣрȣ̆ în Каліфорніа шi în Аȣstраліа, каре dакъ se ва пȣне în кȣрsȣ̆, поate кȣ înчetȣлȣ̆ съ редȣкъ ръпортȣлȣ̆ de 1 : 12, шi înкъ кіарȣ̆ de 1: 10 кътръ арџіntȣ̆, кȣмȣ̆ аȣ̆ fostȣ̆ în евȣлȣ̆ мezіȣ̆. Aчeasta арȣ̆ fi în adeвъръ о deлȣаре а аȣрȣлȣї. Даръ еспеpienџа пе ва аръta de se поate întîmпла, шi de nȣ înfлȣeskȣ̆ alte кaȣse spре а da лȣкрȣрілорȣ̆ altъ direкџiȣne.

În timпȣріле векї аȣрȣлȣ̆ шi арџіntȣлȣ̆ Asieї se върsa пеste Еȣропа. Де ла deskoперіреа Амерічеї, aчeste metалле se adȣкȣ̆ în Еȣропа, se пȣнȣ̆ în кȣрsȣ̆ шi se варsъ пеste Asia. Амерiканiї пльтеskȣ̆ în aчestȣ̆ modȣ̆ triбȣtȣ̆ Еȣропеанiлорȣ̆, шi Еȣропеанiї Asiatічiлорȣ̆, пре къndȣ̆ în векіме Asiatічiї пльтеа Еȣропеанiлорȣ̆.— Înкъ ȣнȣ̆ лȣкрȣ меритъ рефлеssiȣне серioасъ în обiектȣлȣ̆ aчesta, къ de шi s'аȣ̆ skosȣ̆ din пъмънtȣ̆ în zileле noastре atъta аȣрȣ̆ шi арџіntȣ̆, însъ преџȣріле лȣкрȣрілорȣ̆ s'аȣ̆ alteратȣ̆ în Еȣропа, ubi plurimum, nȣмаї пънъ ла 4 граde; еаръ în Asia маї къ nȣ se кȣноаште înfлȣinџа aчestора. Де ȣnde ȣрмеазъ къ indiџenџеле віеџеї în alte лȣкрȣрї, sînt кȣ мȣлtȣ̆ маї марї, de kъtȣ̆ kantitatea de аȣрȣ̆ шi de арџіntȣ̆ пеntрȣ estimaреа лорȣ̆.

*) Прекȣмȣ̆ zікȣ̆ чеї маї мȣлџї калкȣльторї, шi прекȣмȣ̆ se веde din чеа че продȣчеа пре аnnȣ̆ мiнереле Амерічеї пре ла înчепȣtȣл secȣлȣлȣї aчestȣia, adeкъ 57,650 марче de аȣрȣ̆, шi 3,250,000 марче de арџіntȣ̆. Даръ dȣпе Humbold possessiȣніле Ispaнiлорȣ̆ шi але Портȣгаллiлорȣ̆ din Амеріка арȣ̆ fi продȣssȣ̆ пънъ ла аnnȣлȣ̆ 1803 în кȣрsȣ̆ de 311 аnnї 3,625,000 марче de аȣрȣ̆, 512,700,000 марче dъ арџіntȣ̆.

H.

I. Омȣлȣ̆ мъсоаръ валоареа лȣкрȣрілорȣ̆ dȣпъ indiџenџеле sale шi dȣпъ diffiкȣльџiле кȣ карі se лȣптъ пеntрȣ къштiгареа aчелорȣ̆ лȣкрȣрї spре kontentареа indiџenџелорȣ̆. Indiџenџеле омȣлȣї sînt парte natȣрале парte ideале; dintре aчestea челе маї imперioase аȣ̆ fostȣ̆ шi ръмънȣ̆ indiџinџеле natȣрале. Aчestea se редȣкȣ̆ ла nȣtrimъntȣлȣ̆, вештminteле шi локȣinџа омȣлȣї. În frъntea тȣтȣрорȣ̆ лȣкрȣрілорȣ̆ печеssaре пеntрȣ віеаџа омȣлȣї stъ пъпеа шi апа, апої аерȣлȣ̆ шi лȣміна soареlȣї. Мȣлџеміtъ провеdinџеї, къ пі аȣ̆ datȣ̆ toate aчestea în абȣndanџъ аша de маре înкъtȣ̆ пȣтемȣ̆ съ ле авемȣ̆ пре toatъ faџа пъмънtȣлȣї saȣ̆ fъръ de пічї о fatiгъ (прекȣмȣ̆ аерȣлȣ̆ шi лȣміна), saȣ̆ кȣ пȣџinъ adoперъчiȣне пропорџionатъ пȣтерілорȣ̆ fie-къреї омȣ̆, (прекȣмȣ̆ *пъпеа*). Dintре мiнерале чеа маї печеssаръ este *sареа*, шi aчeasta înкъ аȣ̆ fъкȣt'о natȣра în kantitate destȣлȣ̆ de маре пеntрȣ indiџenџеле омȣлȣї Dintре metалле челȣ̆ маї печеssaрiȣ̆ е ферrȣлȣ̆ din каре пе fачемȣ̆ diверsеле istрȣmente кȣ карі пе servimȣ̆ în віеаџъ spре къштiгареа лȣкрȣрілорȣ̆; шi aчesta înкъ se afлъ în kantitate destȣлȣ̆ de маре în пъмънtȣлȣ̆ nostрȣ. Маї пȣџinȣ̆ печеssаръ е арама, însъ е шi маї раръ de kъtȣ̆ ферrȣлȣ̆. Шi маї пȣџinȣ̆ печеssaрiȣ̆ е арџіntȣлȣ̆, каре е шi маї рарȣ̆ de kъtȣ̆ арама. Аȣрȣлȣ̆ е маї пȣџinȣ̆ печеssaрiȣ̆ de kъtȣ̆ toate челе-лалte metалле, însъ fiindȣ̆ къ е маї рарȣ̆ în natȣръ de kъtȣ̆ dъnsеле, se sokoteште de челȣ̆ маї преџiosȣ̆. Къndȣ̆ арџіntȣлȣ̆ шi аȣрȣлȣ̆ арȣ̆ fi în kantitate atъtȣ̆ de маре ка ферrȣлȣ̆, n'арȣ̆ авеа пічї ȣнȣ̆ преџȣ̆. Даръ fiindȣ̆ къ sîntȣ̆ аша de рарї, шi se потȣ̆ skoate din пъмънtȣ̆ nȣмаї кȣ марї греȣтъџї, oamenii пріn о konвеnџiȣне tачiтъ, ле аȣ̆ прiimitȣ̆ dreптȣ̆ мъсȣрї але лȣкрȣрілорȣ̆, шi преџȣеskȣ̆ toate лȣкрȣріле din natȣръ dȣпъ dъnsеле, кiарȣ̆ шi fatiга лорȣ̆.

Ȣнȣ̆ омȣ̆ аре în џенере indiџinџъ de 16 пътрънtарiе de гръȣ̆ пре аnnȣ̆ пеntрȣ пъпеа sa, шi de о kantitate de sаре, легȣмї, поаме, лаpte, карне, etc. карі îmпреȣнъ лȣate fакȣ̆ ȣнȣ̆ еkвiваlenтȣ̆ de 2×16 пътрънtаре de гръȣ̆, шi toate aчestea îmпреȣнъ, adeкъ $3 \times 16 = 48$ пътрънtаре de гръȣ̆ пре аnnȣ̆ fакȣ̆ annona ordinаръ а ȣнȣї омȣ̆. Пеntрȣ вештminte шi локȣinџъ маї аре о-

mѕлѕ̆ лipsъ de o калitate de лѕкрѕрī, алѕ̆ кърора преџѕ̆ maī fаче înкъ o annonъ. Пpeste totѕ̆ аша dapъ ape indiџenџъ de 2 annone. Чine поate sъ'шī къштiџе ачeastъ кantitate de aptiкле неческsape пentpѕ вieaџa sa кѕ лѕкрѕлѕ̆ (labor) mънiлорѕ̆ saле пре annѕ̆, nѕ е нiчī sъракѕ̆ нiчī авѕtѕ̆, чi stъ în екѕiлiбрiѕ̆ кѕ indiџенџеле natѕpeī шi кѕ diлiџенџа sa. Din контръ челѕ̆ че nѕ шi ле поate къштiга, е sъракѕ̆; челѕ̆ че къштiгъ maī mѕлtѕ̆, е авѕtѕ̆, шi е авѕtѕ̆ în ачелашѕ̆ градѕ̆, în каре поate sъ'шī mѕлtiплiче ачeste аверī, de 2, de 3, de 4, etc. opī.

Пътръntapiѕлѕ̆ de гръѕ̆ коstъ în Трansiлвania кѕ tepminѕлѕ̆ meziѕ̆, 2 лiбре pomane de aрамъ, saѕ̆ 48 крѕчiapī аѕstpiачī de apџintѕ̆. Dечī 2 annone saѕ̆ 96 пътръntape de гръѕ̆, fакѕ̆ апроапе ла 80 fлopinџī de apџintѕ̆. Ѹnѕ̆ лѕкрътopiѕ̆ de кътпѕ̆ къштiгъ кѕ браџеле saле пре annѕ̆ ла 60 пънъ ла 120 fлopinџī de apџintѕ̆; tepminѕлѕ̆ meziѕ̆ 90 fлopinџī; прin ѕрmаре кѕ 10 fлopinџī maī mѕлtѕ̆ de кътѕ̆ чере sѕбsistenџa sa annѕaлъ. În anniī de абѕndanџъ поate sѕmma ачeasta sъ se pedѕкъ ла 80, 70 шi 60 fлopinџī, dapъ foapte кѕ греѕ̆ ла maī пѕџinѕ̆. Însъ лѕкрътopiī de кътпѕ̆ fакѕ̆ o economie foapte mape în annona лорѕ̆ чea simплъ, sѕбstitѕindѕ̆ кѕкѕрѕzѕлѕ̆ în локѕлѕ̆ гръѕлѕī, лаптеле în локѕлѕ̆ карнеī, шi поamеле în локѕлѕ̆ челорѕ̆ maī mѕлte легѕmī, шi кѕ modѕлѕ̆ ачesta pedѕкѕ̆ бѕкателе челе maī skѕmпе ла sѕpporate maī eftine. Dapъ шi ачestea îшī аѕ̆ градѕлѕ̆ лорѕ̆, пpeste каре nѕ se поate tpeче, fъръ de a fлъчi пѕtepiле omѕлѕī, шi de a mікѕ̆шора pesѕлtatѕлѕ̆ лѕкрѕлѕī (laboris). De ачi înколо înчепе лipsa, sъръчia, misepia.

II. În Тransiлвania ла înчепѕtѕ̆ totѕ̆ пътънtѕлѕ̆ fѕsse лiберѕ̆, пропpietate абsoлѕtъ a попорѕлѕī агрiкѕлtopiѕ̆ шi пъstopiѕ̆, napte în џенере (пропpietate коmmѕнъ), napte în sпеџie (пропpietate soлitapъ). De ла венipea Ѹнгѕрiлорѕ̆, pеџiī intpodѕssepъ кѕ înчetѕлѕ̆ sistema feѕdaлъ (omagismulŭ), шi desпoiapъ пре попорѕ̆ de пътънtѕлѕ̆ sъѕ̆, dъndѕлѕ̆ ла dpегътopiī лорѕ̆ miлitapī шi чiвiлī, dpentѕ̆ премiѕ̆ пentpѕ sepвiџеле лорѕ̆. Попорѕлѕ̆ агрiкѕлtopiѕ̆ fѕ konstpinsѕ̆ a fаче sepвiџe ачestopa, ла înчепѕtѕ̆ пѕџine, în декѕpsѕлѕ̆ timпѕлѕī totѕ̆ maī mѕлte, пънъ къndѕ̆ sѕntѕ̆ Владisлавѕ̆ Добже se декiedъ sepвѕ̆ легаtѕ̆ de глie (glebae adscriptus), шi se desпoiea de toatъ пропpietatea, Rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habet. Nemeшѕлѕ̆ se нѕmi dominus terrestris. Dapъ dакъ пеѕiтъmѕ̆ maī depapte ла sistema feѕdaлismѕлѕī ѕнгѕpeskѕ̆, нiчī nemeшѕлѕ̆ nѕ fѕ пропpietapiѕ̆ în adевъpѕ̆, чi нѕmaī ѕsѕfpѕкtѕapiѕ̆. къчī dѕпъ stinџерea famiлieī, totѕ̆ пътънtѕлѕ̆ венia ла fiskѕ̆. Fiskѕлѕ̆ epa sinгѕрѕлѕ̆ пропpietapiѕ̆ алѕ̆ џeppeī (dominus directus). Nimenea nѕ пѕtea sъ înstpъiпeze пътънtѕлѕ̆, ка ѕnѕ̆ лѕкрѕ каре nѕ epa алѕ̆ sъѕ̆, чi нѕmaī sъ'лѕ̆ inoteчeze, шi верī-каре membpѕ алѕ̆ famiлieī în верī-че timпѕ̆ s'apѕ̆ fi sкѕлаtѕ̆, авеа dpentѕ̆ de a pesкѕmпъра пътънtѕлѕ̆ înstpъinatѕ̆ de ла famiлie (jus aviticitatis); ла stinџерea famiлieī fiskѕлѕ̆ авеа dpentѕ̆ de a tpaџe ла sine totѕ̆ пътънtѕлѕ̆ înstpeinatѕ̆ de ла famiлia stinsъ. Агрiкѕлtopiѕлѕ̆ epa în assemine пѕseчiѕne кътръ nemeшѕ̆; елѕ̆ nѕ пѕtea sъ înstpъineze nimiка, къчī nemeшѕлѕ̆ авеа dpentѕ̆ de a tpaџe ла sine totѕ̆ пътънtѕлѕ̆ каре stetesse o datъ sѕntѕ̆ domnia sa. Sapчiniле агрiкѕлtopiѕлѕī înгpeѕindѕ-se din zi în zi, елѕ̆ se mѕлџemi maī în ѕpmъ кѕ fакѕлtatea de a'шī пъpъsi шошiea шi de a se пѕtea mѕta пре алta, кѕ kondiџiѕnī maī ѕшoape, dapъ nѕ i se konчesse нiчī ачeastъ лiбeptate tpistъ. Imпepъtopiѕлѕ̆ Iosifѕ̆ II desfiinџъ sepвia, шi dede воie оameniлорѕ̆ de a se mѕta ѕnde ле ва плъчea. Dapъ ѕnde? къчī totѕ̆ пътънtѕлѕ̆ epa легаtѕ̆ кѕ sapчiне feѕdaле, шi нѕmaī челѕ̆ че possedea пелле de къне (diплоmъ нобiлitapъ) пѕtea sъ se бѕкѕpe de лiбeptate пepsonaлъ, mi sъ'шī къштiџе пропpietate înкаī inoteкаpъ. Ръѕлѕ̆ челѕ̆ възѕtѕ̆ шi нiпъitѕ̆ în adевъpѕ̆ epa omoџismѕлѕ̆, eapъ pъdъчina ръѕлѕī epa jus aviticitatis шi jus fisci. Тоџī локѕitopiī агрiкѕлtopī шi nemeшī nѕ fopma de кътѕ̆ o sistemъ градаtъ de sepвī. În ачeastъ stape блъstemaтъ nѕ se поate ворбi sepiosѕ̆ de пропpietate, de disпѕнepe asѕпpa eī, de înstpeinapea, шi прin ѕрmаре de чea-лаltъ napte, de къштiгаpea пропpietъџiī, нiчī de кредitѕ̆ пѕблiкѕ̆. Dечī nѕ se поate ворбi нiчī de преџѕлѕ̆ пътънtѕлѕī ка алѕ̆ ѕnѕī лѕкрѕ че s'apѕ̆ fi пѕtѕtѕ̆ вinde абsoлѕtѕ̆, чi нѕmaī de преџѕлѕ̆ inoteкаpiѕ̆. Dapъ în înџелеssѕлѕ̆ ачesta se fъчea вindepī foapte mѕлte, шi da matepie копioasъ ла прочesse de aviticitate. Вънzътopiѕлѕ̆ se înвoia кѕ кѕmпъpътopiѕлѕ̆ ка sъ'ī вънdъ пътънtѕлѕ̆ кѕ ѕnѕ̆ преџѕ̆ аша de mape (înskpisѕ̆ în kontpaкtѕлѕ̆ de вънzаpe), înкътѕ̆ nimene din famiлie sъ nѕ maī поатъ вeni ла ideea de a'лѕ̆ pesкѕmпъра. Кѕmпъpъtopѕлѕ̆ edifiка пре пътънtѕлѕ̆ кѕmпъpatѕ̆, шi аша 'лѕ̆ înгpeѕia шi maī tape, fiindѕ̆ къ pъsкѕmпъpъtopiѕлѕ̆ epa datopiѕ̆ de a pesкѕmпъра atѕnчī шi sѕпpedifiкаtеле.

III. Înкътѕ̆ se пѕtea вinde пътънtѕлѕ̆ sѕntѕ̆ ачeste kondiџiѕnī, преџѕлѕ̆ пътънtѕлѕī de apъtѕpъ epa, dѕпъ калitate, de 100 fлopinџī, de 75 fl., de 50 fl., de 25 fl., шi de 10 fлopinџī de apџintѕ̆ пentpѕ 1 џiѕгѕ̆ de 1600 stънџinī пътpaџī, saѕ̆ локѕ̆ de doaѕe гълete semъпътѕpъ de гръѕ̆. Ѹнъ sessiѕne de 32 atapī џiѕгѕpī se кѕmпъра кѕ 3200 fлopinџī, пътîntѕлѕ̆ челѕ̆ maī бѕnѕ̆, шi o moшie de ѕnѕ̆ miлiapiѕ̆ пътpatѕ̆ (џepmanѕ̆) se пѕtea кѕmпъра кѕ 1000,000 fлopinџī de apџintѕ̆. Însъ atapī moшiī epa foapte papī. Пѕџine epa

de 750.000 fлорinцї, карї se нȣміа de a II класse, шї кȣ 500,000 fлорinцї, карї se нȣміа de III класse, саȣ кȣ 250,000 fлорinцї карї se нȣміа de a IV класse; destȣле ера кȣ 100,000 fлорinцї, карї se нȣміа de a V класse. Se înцелеце кѫ, кȣ кѫtȣ мошiea ера маї tape локȣitѫ, кȣ atѫta ера маї skȣмпѫ, fiindȣ кѫ авеа маї мȣлте мѫнї de лȣкрѫtорї. Дарѫ пѫмѫntȣлȣ лȣкрѫtорілорȣ, ка ȣнȣл че ера sȣпȣsȣ шї контрівȣціȣnії ла statȣ, нȣ se компȣta în комплессȣлȣ пѫмѫntȣлȣї аллоdіалȣ че se вindea кȣ прецȣріле маї sȣsȣ însemnate.— Ȣнȣ агрікȣлторіȣ омаціȣ каре possedea о sessiȣne de 32 цiȣгȣрї de пѫмѫntȣ de apatȣ, de вії шї de fѫнацȣ, fѫчеа 4 zіле de poвоtе кȣ мѫна пре sѫпtѫмінѫ саȣ 2 zіле кȣ воії. Ȣнȣлȣ каре possedea 24 цiȣгȣрї, fѫчеа 3 zіле кȣ мѫна; ȣнȣлȣ каре possedea 16 цiȣгȣрї, fѫчеа 2 zіле кȣ мѫна; ȣнȣлȣ каре possedea 8 цiȣгȣрї, fѫчеа 1 zi кȣ мѫна, шї алтȣлȣ каре possedea маї пȣцinȣ, totȣ 1 zi. Afaрѫ de ачestea da dечima din toate продȣктеле шї din toate вiтеле пѫsкȣte în кȣрsȣлȣ anпȣлȣї. Мȣіеріле треввіа sѫ toаркѫ о kantitate de topтȣ, шї sѫ meаргѫ ла кȣрtea domneaskѫ, de кѫte орї ле ва кіема domпȣлȣ саȣ doamna spre a ацista ла treвіле fаміліеї domnешtї. Fамілії întpeцї de агрікȣлторї treввіea sѫ лȣкрезе вара doaȣe treї senтѫмѫнї ȣна dȣпѫ алта ла кȣлтȣра економікѫ a domпȣлȣї пѫмѫnteskȣ, карї zіле лї se sȣвtрѫцеа апої iарна, кѫndȣ oamenії нȣ пȣтеа sѫ лȣкрезе пentpȣ sine nimika; мошііле омацілорȣ ремѫнеа апої некȣлtivate, шї eї перia de foame iарна, саȣ se îndatopea ла domпȣ пentpȣ anії viitopї. Ачestȣ черкȣ viціоsȣ нȣ маї авеа finitȣ. Маї adaȣце апої, кѫ *петешії* ера dpeгѫtорії лорȣ de ла челе маї маї instanце пѫпѫ ла кȣрtea *sȣпремѫ*, шї кѫ прin ȣрмаре miseрії oamenї нȣ пȣтеа pікѫіре sѫ кѫшtiцe dpentate; eї ера esпȣшї în реалitate арвіtрiȣлȣї шї капріцȣлȣї петешілорȣ. Апої totȣ eї пȣрtа шї toate sарчініле statȣлȣї, плѫtеа контрівȣціȣne, fѫчеа dрȣмȣріле шї каселе пȣвліче, шї da пре fiiї лорȣ ла міліціе. Еї пȣрtа toate sарчініле коммȣнітѫцiї, дарѫ кіарȣ нічї în коммȣнітѫціле лорȣ нȣ авеа воie de a винde вінȣ шї алте вѫȣtȣрї, de a deskide волте, de a tѫia карне, de a цinea морї, de a peskȣі шї de a вѫна, кѫчї toate ачесте dpentȣрї нȣміte *регалє* (jus educilli, macelli, nundinarum, molendini, piscationis et venationis) ера нȣмаї але domпȣлȣї пѫмѫnteskȣ. Domnії ачешtia ле рѫпisserѫ кȣ înчetȣлȣ totȣ пѫмѫntȣлȣ коммȣналȣ шї toate пѫdȣріле, ле înгȣstasserѫ мошііле лорȣ челе înкѫркate кȣ контрівȣціȣne, шї пре eї însiшї ії fѫкȣsserѫ serвї, fѫрѫ de a лȣа асȣпра sa datopia de a'ї нȣtpi, кȣмȣ нȣtpeskȣ stѫпѫнії пре serвії лорȣ. Ачеаstѫ serвіе кȣмплitѫ se ва vedea маї лѫмȣрitȣ din чіfре.— Челȣ маї de fрȣnte агрікȣлторіȣ омаціȣ кȣ possessiȣne de 32 цiȣгȣрї de пѫмѫntȣ, карї кȣ прецȣлȣ челȣ маї skȣмпȣ нȣ se sȣia preste 3200 fлорinцї de арцintȣ, fѫчеа 208 zіле de лȣкрȣ în fрȣntea верії, карї vinȣ ла 208 fлорinцї de арцintȣ. Дарѫ noї sѫ пȣnemȣ нȣмаї a treia парте, adекѫ 70 fлорinцї. Мȣіереа лȣї înкѫ маї fѫчеа вре о 100 de zіле, карї маї fакȣ алцї 34 fлорinцї. Елȣ da dечіма din toate продȣктеле sале, каре маї vinea ла 104 fлорinцї. Елȣ н'авеа dpentȣріле кȣvenite коммȣнітѫцiї карї маї kosta înкѫ ла 40 fлорinцї. Елȣ плѫtеа контрівȣціȣne statȣлȣї, fѫчеа dрȣмȣріле церрії, da кѫррѫtȣрї, пȣрtа sарчінеле коммȣнітѫцiї, (afaрѫ de ачеа кѫ ера esпȣsȣ tȣtȣрорȣ vessѫчіȣнілорȣ петешілорȣ), карї маї fакȣ înкѫ ла 40 fлорinцї. Sȣмма tȣtȣрорȣ ачеstора este 288 fлорinцї пentpȣ кѫпitapiȣлȣ de 3200, прецȣлȣ пѫмѫntȣлȣї; nota-вене, daкѫ пѫмѫntȣлȣ н'арȣ fi fostȣ мошia лȣї, чі і s'арȣ fi datȣ нȣмаї în арендѫ. Massimȣлȣ appendeї пentpȣ o assemine sessiȣne арȣ fi fostȣ 160 fлорinцї, (dарѫ nimene н'ȣї da atѫta); însѫ церрапȣлȣ плѫtеа în вanї, вȣкаte, vite шї лȣкрȣ пѫпѫ ла 288 fлорinцї. Дарѫ noї амȣ пȣsȣ прецȣлȣ пѫмѫntȣлȣї челȣ маї маре, шї appenda чеа маї înалтѫ. Însѫ пѫмѫntȣлȣ пȣтеа преа-лesne sѫ fie нȣмаї кȣ прецȣлȣ de 1600 fлорinцї, шї appenda авia і'арȣ fi venitȣ ла 80 fлорinцї. Кȣ toate ачestea церрапȣлȣ плѫtеа 288 fлорinцї de арцintȣ; ва sѫ zікѫ de 4 орї маї мȣлtȣ de кѫtȣ верї-че appendapiȣ. Пentpȣ чеї че авеа нȣмаї $1/2$ de sessiȣne, гревtѫціле ера шї маї disпропорціонate; пentpȣ чеї кȣ $1/4$ de sessiȣne, ера nesȣпортавіле, шї пentpȣ чеї кȣ маї пȣцinȣ пѫмѫntȣ, ера ȣчіпѫtоаре. Ла toate ачestea adaȣце, кѫ daкѫ омȣлȣ н'авеа vitеле шї instpȣментеле nечеsаре, апої treввіа кȣ пѫмѫntȣ кȣ totȣ sѫ моарѫ de foame.

Тіпѫрitȣ în Тіпографіа Колеціȣлȣї Sf. Sava.